

У цара Тројана козје уши! У Демократској странци нема сагласности око статута Војводине! Та велика тајна демократске Србије за коју већ месецима знају и врапци са грана коначно је ових дана и јавно потврђена. Прошле недеље је, наиме, министар за државну управу и локалну самоуправу Милан Марковић (а он би се заиста тешко могао сматрати политичким авантуристом и слободним стрелцем) гласно рекао да су поједине одредбе Предлога статута Војводине несагласне са уставом, да би на ту његову изјаву већ сутрадан оштро реаговао покрајински одбор Демократске странке поручивши да једино Уставни суд (а не „индивидуалне импресије“) може да процењује уставност правних аката.

Дакле, нису то више само „медијске спекулације“ и „неоснована прижељкивања“ опозиционих политичара и злобних аналитичара. Тиква је пукла, или је пред самим пуцањем и верујем да чак ни маркетиншко-политички чаробњаци са Андрићевог венца више неће моћи да је следе и закрпе.

Предлагачима статута се мора одати признање да су заиста све покушали – сем, наравно, да одустану од свог наума – уколико је наум уопште био њихов. После неуспелог „блицкрига“ прошле јесени („све је готово, све је јасно, нема никаквих проблема, још само да то републичка скупштина и формално верификује, али, ето, никако да стигне због опструкције у парламенту итд“), прешло се на позициони рат и тактику исцрпљивања противника. По принципу топло-хладно, наизменично су се смењивали претње и притисци на председника Тадића (оштре изјаве Ненада Чанка и челника мађарске коалиције, претње рушењем владе и интернационализацијом случаја) са периодима конструктивне тишине и пружањем прилике председнику да „преломи паметно“.

Ма, само да га ми усвојимо, тј. некако прогурамо кроз скупштину, а после, ако баш мора, нека се оспоравају и обарају поједине одредбе на Уставном суду! Као да је некоме било изузетно стало да се предлог статута по сваку цену усвоји у предложеном облику, па да се онда има папир којим се може махати, на чије се неодређене одредбе према потреби може позивати и који у (не)повољним околностима може послужити као „правни основ“ различитим пројектима за даље дестабилизовање и цепање Србије.

Није ово никакво параноисање и „теорија завере“, већ ствар елементарне политичке

логике, искуства и здраве памети. Зашто би иначе Јелко Кацин и Дорис Пак, осведочени велики пријатељи мале и по могућству што мање Србије, толико бринули за судбину војвођанског статута и у (не)спремности власти да га усвоји видели ни више ни мање него тест демократичности и европеизације српског друштва?

Нема никакве сумње да је контроверзни Предлог статута плод политичке кухиње у покрајинској филијали Демократске странке – с тим да му корени леже у омнибус-закону из 2002. и у контроверзној одлуци Председништва ДОС-а из двехиљадите, по којој је тзв. „аутохтоним војвођанским странкама“ поклоњено чак педесет одсто места на заједничкој изборној листи. Али мора се признати да је и његово тренутно заустављање превасходно резултат несклоности страначког врха ДС-а да и даље (са)учествују у овом пројекту урушавања државе. Јесте да су се о Предлогу статута веома оштро и неповољно изјаснили многи правни стручњаци, Српска православна црква, опозиција, бројна грађанска удружења и националне организације. Јесте да су, са малом задршком, свој негативни став према статуту изнели и неки чланови владајуће коалиције попут СПС-а и Јединствене Србије. Али очигледно је да је да ствар ипак остала заглављена због отпора у централи демократа и у окружењу председника Тадића.

Овај статут, али и читава клима која је око њега створена у покрајинској јавности, представља увод у даље лабављење државног јединства и затезање односа између Београда и Новог Сада. Он је први корак ка некој будућој федерализацији – и феудализацији – Србије и отварању и интернационализацији „војвођанског питања“, са перспективом његове „црногоризације“. А видели смо и на примеру велике (СФРЈ) и „мале“ Југославије (СРЈ) како такве ствари – барем на Балкану – по правилу завршавају.

Хтео не хтео, Борис Тадић ће овде морати да решава својеврсну квадратуру круга у готово немогућем покушају да не ризикује расцеп у странци и истовремено не постане директно одговоран за даље институционално урушавање државе којој стоји на челу и на очување чије територијалне целовитости се заклео. Рекло би се да то, у принципу, не би смело да представља тежак избор и нерешиву дилему. Али не и када је реч о српској политици и политичарима и у ситуацији када вас да кренете у једном смеру сиренски маме и дискретно гурају многи фактори, почев од „страних пријатеља“, па до површних и/или излобираних медија и сопствене партијске номенклатуре. (А при томе вас, на другој страни, ионако већ сматрају непоправљивим издајником.)

Све у свему, из актуелног војвођанског ћорсокака постоје само два чиста излаза. Или да уставни и законодавни одбор Скупштине Србије затраже претходно мишљење Уставног суда о Предлогу статута и да се он, у случају готово извесне неповољне оцене, врати на

дораду у покрајинску скупштину, а одговорни за његово доношење позову на политичку одговорност. Или да се Предлог, овакав какав је, коначно стави на дневни ред скупштине и, сходно владајућем расположењу и посланика и грађана, одбаци са убедљивом већином. И да се онда крене у озбиљну децентрализацију и, евентуално, паметну регионализацију Србије која не би угрожавала њену државну целовитост и функционалност. Све друго, попут помињане „правно-техничке редактуре“ текста статута или његовог најављеног „усаглашавања са текстом пратећег закона“ и сличне правно-политичке заврзламе и акробације усмерене на „спасавање Пајтићевог образа“ и очување привида страначког јединства само ће мало замути воду, пролонгирати нашу државноправну агонију и никоме неће бити од користи.